

ŠTIRI NOVE ORDINACIJE

Še pred začetkom poletja so v Zdravstvenem domu Bežigrad končali z obnovo predšolskega oddelka. Tako imajo sedaj dve ordinaciji za zdrave otroke in dve ordinaciji za bolne. Prednost je v tem, da se sedaj bolni in zdravi otroci ne srečujejo več. Tudi čakalnice so večje in lepše opremljene. Prej je imel ta zdravstveni dom namreč samo dve ordinaciji, bolni in zdravi otroci pa so se drenzali v isti čakalnici. Žal pa je Zdravstvenemu domu Bežigrad za zares temeljito obnovo zmanjkalo sape (beri: denarja). Tako so v čakalnici še vedno prastare povijalne mize, pa tudi oprema v ordinacijah je dotrajana. Človeka zares boli srce, ko spozna, da v naši družbi vedno varčujemo na račun najmlajših, namesto da bi na primer varčevali tako, da bi pametno vlagali denar, da ga ne bi razmetavali, kjer ni potrebno...

Zdravstvene delavke tega zdravstvenega doma so potožile tudi nad čistočo. Zdravstveni domovi ne dobijo lahko čistilk in čistilcev, ker imajo nizke osebne dohodke. Tako so s čistočo skregani tudi pri njih, čeprav bi se moralo - če že kje - vsaj pri njih vse bleščati od snažnosti... In še nekaj. Se vedno dajejo številke, vendar morajo starši z otrokom priti v eni uri, sicer se spet uvrstijo na rep kolone. Na sliki: nova čakalnica.

Foto: NEVA ŽELEZNIK

Mojster za »singerice«

Kramljanje z Antonom Okornom, servisijem za šivalne in pletilne stroje

Pogosto pravimo: »Dela kot singerica«. Torej, precizno. Singer je najbolj znana firma na svetu, ki izdeluje šivalne stroje. Ko pa se stroj pokvari ni druge pomoči, kot poiskati strokovnjaka za tovrstno popravilo.

In poiskali smo ga, za Bežigradom seveda: Antona Okorna. In ne zaradi šivalnega stroja, ampak v imenu vseh tistih Bežigradčanov, ki imajo težave s svojim šivalnim ali pletilnim strojem in ne vedo, kje poiskati finomehanika, da jim pomaga.

Po Titovi cesti navzgor, pri hiši 170, smo zavili desno v Zupanovo ulico in naprej po Ulici aktivistov. Pri hiši 11 pa levo v slepo ulico. Ob njenem koncu na desni strani je hiša št. 9.

Za ograjo se oglasi 6-letni volčjak Ben. Prvič strogo laja, potem, ko ugotovi, da smo tukaj z dobrimi nameni, z repom voščil dobrodošlico.

Na vratih nas pozdravi upokojenka Marija, mati Antona Okorna in nas pelje v sinovo kletno delavnico. Na vratih preberemo: »Singer - servis za popravilo šivalnih in pletilnih strojev«.

Anton, ki nam takoj predlaga, da ga po domače kličemo Tone, je 80-procentni invalid. Sklepna revma ga je načela že v zgodnji mladosti in ima težave s kolki. Toda, v živahnem pogledu, vedrem obrazu in besedah, ki kar vrejo iz njega, sije življenska razigranost in delovna zagnanost.

»Delavnico sem prevzel pred tremi leti od očeta Antona, ki je takrat vodil le popoldansko obrt, ker je zaposlen v združenem delu. Specializiral sem se za »singerice«, toda ne odklanjam niti drugih šivalnih strojev.«

Ko kramljava dela spretno, prsti se premikajo hitro, skoraj kot stroj...

»Vse skupaj je to za mene nekakšen izziv. Ko dobim v popravilo kaj takega, si najprej stroj do dobrega ogledam, premislim in se ga seveda lotim ...

Stranke mi zaupajo, zadovoljne so z uslugami, kajti pri meni ni tistega mojstrskega slogana: »Jutri pa bo zagotovo opravljeno«. Ne! Kljub težavam z rezervnimi deli iz uvoza se držim dogovorjenega roka.

Povratne informacije so ugodne. Stranke mi celo pišejo in se zahvaljujejo za dobro opravljeno delo.»

Toniju pošiljajo stroje celo s Hrvaškega, iz Zagreba, Varaždina, Reke, Pulja... V Ljubljani sta menda le še dva ser-

visa, kjer med drugim popravljajo tudi šivalne stroje. »Dela je veliko, dovolj za vse, obogatel pa ne bo nobeden,« pravi Tone.

Zakaj je silil ravno v finomehaniko?

»No, ja! Oče je »kriv« za to. V delo me je uvajal postopoma. Prvič sem moral z bencinom čistiti rjave in zamašene dele šivalnih strojev. Seveda sem si jih ogledoval in mikalo me je, da tudi sam poskusim izdelati kaj takega. Potem sem »presedlal« na bolj zahtevna opravila, kot je privijanje vičkov ...

»Diagnoze« in »zdravljenja« pokvarjenih strojev pa sem se izučil v poklicni šoli za finomehanike.»

- Je delo zahtevno?
»Mene veseli. Iglja, zajemalac, transport... vse se mora ujemati. Tu je v ospredju natančnost, potrpežljivost.

Alli sem kdaj tudi sam krojil ali kaj sešil? O, sem! Enkrat in nikoli več. Tistega ne bi oblekel niti moj pes Ben. Raje imam v rokah svoje vsakdanje orodje: izvijač, pinceto, čopič ...»

Ostro oko in bistri um mu pomagata, da postopoma obvlada tudi elektronske šivalne stroje kot na primer milansko »Futuro«.

Gleda na uro, pa ne zato, da bi nam naznanil, da je pogovora že sit. Komaj čaka 14. ure. Kosil bo (najrajši ima mesnate jedi, posebej pa ribe) in potem bo šel na dvorišče. Tam pa ga čaka njegov konjiček: izdelava motornega čolna za na morje, po principu »Sam svoj mojster«.

Tonetov življenski moto je: »Živi in pusti druge živeti«. Zato ima dosti prijateljev, med njim posebej omenja Robija Dugarja z Jesenic.

Ko se bo stemnilo bo Tone zapustil ogrodje svojega bodočega plovila in se posvetil svoji drugi ljubezni - knjigi.

»Veliko berem leposlovja. Trenutno Zupanovo »Komedijo človeškega tkiva«. Vsaka knjiga je svet zase, ki ga rad podoživljam in spoznavam ...»

IVAN ŠUČUR

CENTER ZA SOCIALNO DELO VABI

Kaj je rejništvo in kdaj rejništvo?

Rejništvo je pomembna oblika družbenega varstva otrok, ki ga izvajajo Centri za socialno delo. Namen rejništva, kot ga opredeljuje zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih je, da se otrokom, ki zaradi najrazličnejših vzrokov ne morejo ostati v primarni družini, zagotovi pri osebah, ki niso njihovi starši, zdrava rast, skladen osebnostni razvoj, izobraževanje in usposobitev za samostojno življenje in delo.

Zato mora biti odločitev za namestitev v rejniško družino dobro strokovno pretehtana in v skladu z interesom otroka, saj se mora otroku prav zaradi njegove fizične in psihične nezrelosti nuditi posebna skrb in zaščita. Otrok mora imeti pravico, da raste in se razvija v zdravem okolju, kjer bo deležen ljubezni in razumevanja. Vse to mora dati otroku rejniška družina, saj je ta po svoji funkciji nadomestna družina roditeljev.

V Sloveniji ima rejništvo že dolgoletno tradicijo in se je do sedaj izkazalo kot uspešna oblika skrbi za otroka. Najbolj se je razvilo v okolici Lukovice in Moravc, v Grosupljem in delno na Gorenjskem.

Za sklenitev rejniškega razmerja so potrebni določeni pogoji tako pri otroku kot pri rejnici oz. o i otroku kot pri rejnici oz. rejniku. Rejništvo se namreč lahko sklene le za otroka in mladostnika, če nima lastne družine, če iz različnih vzrokov ne more živeti pri starših (bolezni staršev, odsotnost staršev itd.), če odrasča v okolju, v katerem je ogrožen njegov telesni in duševni razvoj. Glede rejnice oz. rejnika pa zakon določa:

rejnica oz. rejnik ne more biti oseba, če je njej ali zakoncu odvzeta roditeljska pravica ali poslovnost in če so pri njej ali njemu ugotovljene okoliščine, zaradi katerih bi bil ogrožen otrokov razvoj. Rejnik oz. rejnica ne sme biti starejši od 60 let in mora biti vsaj 18 let starejši od otroka.

Za nastanek rejništva sta potrebna dva akta in sicer odločba

skupnosti socialnega skrbstva o namestitvi ter pogodba, v kateri so opredeljene naloge in dolžnosti rejnice oz. rejnika ter določena rejnina za otroka.

Rejnina, ki jo prejema rejnica oz. rejnik, je določena po posebnem sporazumu in je različna, odvisna od starostne kategorije otroka, od stopnje duševne in telesne prizadetosti. Višina rejnine se letno valorizira. Višina rejnine v Ljubljani za leto 1985 je za otroke do dveh let starosti 13.424 din, za otroke od dveh do šest let starosti 12.327 din, za šoloobvezne otroke 14.701 din in za otroke nad 14 let starosti 14.868 din.

Da bi bilo delo rejnice tudi družbeno priznano, je zakon o socialnem skrbstvu iz leta 1974 omogočil uveljavitev poklicnega statusa rejnice. Rejnica oz. rejnik, ki ima v svoji oskrbi in vzgoji tri zdrave otroke ali dva zdrava in enega razvrščene otroka, ima pravico do statusa, kar pomeni, da je invalidsko-pokojnisko in zdravstveno zavarovana.

Pri svojem delu pa rejnica in rejnik nista osamljena, saj socialni delavec spremlja otroka v družini in ob tem nudi vso strokovno pomoč.

Ker je rejništvo najbolj razvito v okolici Moravc in Lukovice, tudi najpogosteje nameščamo naše otroke v tamkajšnje družine, kar pa nemalokrat predstavlja težavo, saj mora otrok iz mestnega okolja oditi v novo, zanj povsem neznano okolje, daleč od staršev. Zaradi oddaljenosti rejniških družin so stiki med starši in otroki redkejši, kar povzroča precejšnje prilagoditvene težave - tako pri namestitvi kot pri vrnitvi otroka. Rejniska oskrba je namreč le začasna oblika varstva in traja le dotlej, dokler ne odpravimo vzrokov, ki so po gojevali namestitve.

Rejništvo želimo razvijati tudi v naši občini, pa tudi širše v Ljubljani in bližnji okolici. V naši občini sicer imamo nekaj rejniških družin in te rejnice in rejniki svoje delo opravljajo z vso odgovornostjo in si za svoje delo

prav gotovo zaslužijo posebno družbeno pohvalo in priznanje. Menimo namreč, da vse premo ljudje ve, kaj rejništvo oz. rejnica prazvaprav pomeni - tako otroku kot družbi nasploh. Zato želimo pridobiti nove rejniške družine. To nam do sedaj na našem območju ni uspelo tako kot smo želeli in potrebovali. Morda je temu botrovala zaposlenost žena in težja vključitev otroka v VVO, ali pa kaj drugega.

Morda zdaj, ko ste marsikaj zvedeli tudi o rejništvu, o tej pomembni in odgovorni obliki družbene skrbi za otroka, razmišljate, da bi zvedeli še več. Bi postali rejnica in rejnik? Če smo pravilno uganili, vas vabimo, da nas obiščete na Centru za socialno delo Ljubljana Bežigrad, Podmilščakova 24, ali pa se pogovorite s socialno delavko v vaši KS, kjer boste dobili vse informacije.

V ŽIVI

Posluh za človeške stiske

Pred ne mnogo leti je bilo stopenj v ženitno posredovalnico več kot neugodno. Če se je kdo že odločil za tak korak je svojo odločitev zamolčal prav vsem. Na srečo danes ni več tako.

Ljudje imamo vse manj časa. Veliko smo odsotni, delamo v različnih urnikih in izmenah, delamo tudi honorarno in na terenu. Skratka, časa za iskanje življenjskega tovariša nam zmanjkuje in izhoda iščemo na vse načine. Najbolj zanesljiv izhod je edina verificirana jugoslovanska posredovalnica oziroma posvečevalnica za življenje v dvoje, naša bežigradska ŽIVA na Hranilniški 7/a. Resda obstaja nekaj klubov še v Srbiji in kakšen še kje, ki delujejo kot društva, a ŽIVA, si je edina uspela ustvariti renome. Lani je brez posebnih pozornosti

sti ter tudi zelo skromno praznovala svojih 15 let. V teh 15 letih pa se je tudi v delovanju žive marsikaj spremenilo. Iz nekdanje klasične ženitne posredovalnice, ki je začela svoje delo na Pletersnikovih ulici, se je preoblikovala v svetovalnico za življenje v dvoje.

Kaj torej v Živi še nudijo? Predvsem družinsko, zakonsko in predzakonsko svetovanje ter pomoč tistim osebam, ki imajo kakršnekolj spolne motnje oziroma jih te ovirajo, da ne morejo in ne znajo živeti polnega življenja. Vsak dan išče v Živi pomoč veliko ljudi, ki bi sicer napravili samomor ali pa bi najmanj doživljali težko depresijo. V Živi tudi preiščujejo, da bi uvedli različne oblike takšnih dejavnosti za skupine kot so: av-

togeni in senzitivni trening, jogo, različne oblike skupinskega dela in morda kdaj v bodočnosti še zen.

Komaj šestnajstčlanski kolektiv se že ves čas bori s finančnimi težavami, zato se lani ob obletnici tudi ni nikjer vidneje pojavil. Brez družbene pomoči opravlja zelo zahtevno družbeno delo.

Osebnih dohodki so zelo nizki, delavci - predani entuziasti ne gledajo na uro in delajo celo po 12 in več ur na dan. Veliko primerov rešujejo in rešijo zastoj. Sleherni, ki išče pomoč, jo v Živi najde ...

Imajo še dve predstavništvi: v Zagrebu in Beogradu. Obe imata velike probleme s prostori, ker tako v Zagrebu kot tudi v Beogradu ni nikjer družbenega

posluha in se stiskajo v majhnih za njihovo delo ne preveč primernih prostorih.

Živa deluje na zelo občutljivem družbenem in človeškem področju. Ta hip imajo vpisanih preko 500 kmetov. Če jim bodo našli neveste ne bo 500 kmetij za vedno izgubljenih. Če pa nevest ne bodo našli, potem bo tudi veliko vprašanje, kje se bodo lahko prehranjevale naše partizanske enote v primeru vojne ... Zato bi bilo potrebno govoriti o Živi tudi z vidika zelenega plana, produkcije hrane in ne nazadnje tudi SLO.

Morda je tale članek zgolj poskus, da bi vsaj v 16. letu živinega obstoja našli za ta marljivo kolektiv kakršnekolj družbeno vzpodbudo!

BORUT POGAČNIK

